

Bokens oppbygging

- Del 1: Innledning
- Del 2: Komparativ opptakt
- Del 3: Direktekrav på grunnlag av kontraktsrettslige bakgrunnsregler
- Del 4: Direktekrav på grunnlag av berikelse, partsdisposisjoner og delikt
- Del 5: Noen gjennomgående spørsmål; særlig om kontraktsrettslige direkte misligholdskrav

Kapitteloversikt

Del 1	Innledning	25
Kapittel 1	Introduksjon	27
Kapittel 2	Avgrensninger	32
Kapittel 3	Bokens oppbygging	35
Kapittel 4	Noen uttrykk	36
Del 2	Komparativ opptakt	39
Kapittel 5	Formålet og opplegget	41
Kapittel 6	Fransk rett	46
Kapittel 7	Tysk rett	64
Kapittel 8	Engelsk rett	89
Kapittel 9	Den europeiske dimensjonen	134
Kapittel 10	Amerikansk rett	139

Del 3	Direktekrav på grunnlag av kontraktsrettslige bakgrunnsregler	171
Kapittel 11	Formålet og opplegget	173
Kapittel 12	Prinsipielle utgangspunkter	174
Kapittel 13	Lovreglene om direkte mangelskrav	227
Kapittel 14	Grunnstrukturer i direktekravsreglene	275
Kapittel 15	Direktekrav på grunnlag av ulovfestede bakgrunnsregler – et analyseverktøy	293
Kapittel 16	Direktekrav i internasjonale kontraktskjeder?	388
Kapittel 17	Hvordan kan direktekravsreglene fravikes?	423
Del 4	Direktekrav på grunnlag av berikelse, partsdisposisjoner og delikt	427
Kapittel 18	Formålet og opplegget	429
Kapittel 19	«Direkte» berikelseskrav?	430
Kapittel 20	Direktekrav på grunnlag av partsdisposisjoner	442
Kapittel 21	«Direkte» deliktskrav i kontraktskjeder?	489
Del 5	Noen gjennomgående spørsmål; særlig om kontraktsrettslige direkte misligholdskrav	539
Kapittel 22	Skjæringspunkter	541
Kapittel 23	Direktekravs rettsvern	556
Kapittel 24	Direkte misligholdsbeføyelser	573
Kapittel 25	Innsigelser og motkrav	591
Kapittel 26	Solidaransvar og regress	610
Kapittel 27	Bortfall av direktekrav	616
	Standardkontrakter	629
	Litteraturliste	632
	Domsregister	646
	Stikkordregister	653

Innhold

Del 1 Innledning	25
Kapittel 1 Introduksjon	27
1.1 Problemstillingene	27
1.2 Introduksjon til norsk og nordisk rett – en nordisk dimensjon? ...	29
Kapittel 2 Avgrensninger	32
Kapittel 3 Bokens oppbygging	35
Kapittel 4 Noen uttrykk	36
Del 2 Komparativ opptakt	39
Kapittel 5 Formålet og opplegget	41
5.1 Formålet	41
5.2 Opplegget	44
Kapittel 6 Fransk rett	46
6.1 Utgangspunkter og utviklingslinjer	46
6.2 Direktekrav på deliktsgrunnlag og læren non-cumul	50
6.3 Kontraktsrettslige direktekrav slår gjennom (fram til 1991)	53
6.4 Dagens rettstilstand; særlig om plenumsdommen av 1991	59
6.5 Direkte vederlagskrav fra underentreprenøren mot byggherren ..	60
6.6 Sammenfatning og refleksjoner	62
Kapittel 7 Tysk rett	64
7.1 Oversikt	64
7.2 Direkte misligholdskrav på grunnlag av Verträgen mit Drittschutzwirkung?	65
7.2.1 Oversikt	65
7.2.2 Direkte misligholdskrav ved kjøp, tilvirkning og entreprise? ...	73
7.2.3 Sammenfatning og komparative observasjoner	76
7.3 Direkte misligholdskrav på grunnlag av Drittschadenliquidation?	77
7.4 Direkte misligholdskrav på grunnlag av såkalt Vertrauenshaftung?	81

7.5	Direkte mangelskrav i kjøp på grunnlag av såkalt stilltiende cesjon?	82
7.6	Direkte vederlagskrav fra underentreprenøren mot byggherren på grunnlag av negotiorum gestio eller berikelsesreglene?	84
7.7	Bakgrunnen for at det ikke er særskilte direktekravsregler i tysk rett	85
7.8	Sammenfatning og refleksjoner	88
Kapittel 8 Engelsk rett		89
8.1	Oversikt; privity-regelen	89
8.2	Lovregler om direktekrav	90
8.3	Kontraktsrettslige veier rundt privity-regelen; partsdisposisjoner	92
8.3.1	Collateral contracts	92
8.3.2	Assignment	94
8.4	Direktekrav på deliktsgrunnlag	97
8.4.1	Hovedlinjer i tort of negligence	97
8.4.2	Tort of negligence som grunnlag for «direkte misligholdskrav» i kjøp?	100
8.4.3	Tort of negligence som grunnlag for «direkte misligholdskrav» i entreprisforhold – utviklingslinjer	101
8.4.3.1	Utviklingen fra Anns til Junior Books	101
8.4.3.2	Kontrarevolusjonen; assumption of responsibility	104
8.4.4	Betydningen av kontraktskjedens regulering	109
8.4.4.1	Utgangspunktet: Concurrence of Actions	109
8.4.4.2	As ansvarsfraskrivelser overfor medkontrahenten (B) ..	109
8.4.4.3	Klausuler som fastlegger As prestasjonsplikt overfor medkontrahenten (B)	112
8.4.4.4	Bs ansvarsfraskrivelser overfor medkontrahenten (C); «skjold» for A?	113
8.4.4.5	Ansvarsbegrensninger i kontraktskjeden	116
8.4.4.6	Sammenfatning; betydningen av tredjemansavtaler ..	116
8.4.5	Noen reaksjoner i teorien	118
8.5	Direktekrav på grunnlag av såkalt «transferred loss»?	122
8.6	Direktekrav på grunnlag av tredjemansavtaler	126
8.7	Sammenfatning og refleksjoner	131
Kapittel 9 Den europeiske dimensjonen		134
9.1	Direkte misligholdskrav ved kjøp og entrepris – a common core?	134

9.2	Direkte mangelskrav på grunnlag av EUs forbrukerkjøpsdirektiv?	135
9.3	Direkte (misligholds)krav på grunnlag av PECL eller PETL?	136
9.4	Utviklingen; særlig om Study Group on a European Civil Code .	137
Kapittel 10	Amerikansk rett	139
10.1	«Amerikansk rett» som studieobjekt	139
10.2	Oversikt	142
10.3	Direktekrav på deliktsgrunnlag	142
10.3.1	Direktekrav på grunnlag av tort of negligence	142
10.3.2	Direktekrav på grunnlag av strict tort liability og product liability?	152
10.4	Direktekrav på kontraktsgrunnlag	154
10.4.1	Tredjemansavtaler som grunnlag for direktekrav i entrepriseforhold	154
10.4.1.1	Utgangspunkter	154
10.4.1.2	Direkte misligholdskrav	155
10.4.1.3	Direkte vederlagskrav	158
10.4.1.4	Sammenfatning	160
10.4.2	Direktekrav i løsørekjøp	161
10.4.3	Direktekrav på grunnlag av cesjon	167
10.5	Konsumsjon (non-cumul)?	167
10.6	Sammenfatning og refleksjoner	168
Del 3	Direktekrav på grunnlag av kontraktsrettslige bakgrunnsregler	171
Kapittel 11	Formålet og opplegget	173
Kapittel 12	Prinsipielle utgangspunkter	174
12.1	Framveksten av direktekravsregler i norsk rett	174
12.1.1	Historisk tilbakeblikk	174
12.1.2	Skyldes framveksten av direktekravsregler i norsk rett «mangler» ved andre regelsett?	175
12.2	Forarbeidenes begrunnelse for lovreglene om direkte mangelskrav	176
12.3	En generell begrunnelse for direktekrav?	178
12.4	Kan direkte misligholdskrav begrunnes i hensynet til å forenkle og rasjonalisere misligholdsoppgjøret?	181
12.5	Taler likhetsprinsippet i konkurs mot direktekrav?	184
12.6	Bør adgangen til å fremme direktekrav være subsidiær?	194

12.7	Direktekrav i strid med kontraktskjedens regulering?	198
12.7.1	Oversikt; komparativt tilbakeblikk	198
12.7.2	Bør B ha et tilsvarende krav mot A? Selvstendige vs. avledede direktekrav	199
12.7.3	Bør C i tillegg ha et krav mot B, jf. dobbeltbegrensningsmodellen?	208
12.7.3.1	Hva tilsier hensynet til direktekravsdebitor (A) og direktekravskreditor (C)?	208
12.7.3.2	Hva tilsier prosessøkonomiske og retts tekniske hensyn?	216
12.7.3.3	Alternative og bedre løsninger? Komparativt tilbakeblikk	220
12.7.4	Sammenfatning og konklusjon	225
Kapittel 13	Lovreglene om direkte mangelskrav	227
13.1	Oversikt	227
13.2	Det saklige virkeområdet	228
13.2.1	Sammenhengen med kontraktslovenes virkeområde	228
13.2.2	Kjøpslovens anvendelse på entrepris og tilvirkning	229
13.2.3	Avgrænsningen av avhendingsloven mot entrepriser	231
13.2.4	Hvem kan gjøre gjeldende kjl. § 84 og avhl. § 4-16? Særlige transaksjoner mellom B og C	233
13.3	Hvem kan det fremmes direktekrav mot?	238
13.3.1	Bør direkte mangelskrav bare kunne fremmes mot produsenten eller entreprenøren?	238
13.3.2	Nærmere om lovreglene	240
13.4	Hvilke former for mislighold omfattes?	249
13.5	Hjemles direktekrav på naturaloppfyllelse?	252
13.6	Kontraktskjeden	253
13.6.1	Bygger kjl. § 84 og avhl. § 4-16 på subrogasjonsmodellen?	253
13.6.2	Er det begrensninger i «subrogasjonen»?	265
13.6.3	Oppstiller dobbeltbegrensningsmodellen flere tilleggsvilkår enn at C må ha et misligholdskrav mot B?	268
13.6.4	Direktekrav i flere ledd?	270
13.6.5	Må det etter dobbeltbegrensningsmodellen være en ubrutt rekke av mangelskrav, når det gjelder direktekrav i flere ledd? ..	271
13.6.6	Må det etter kjl. § 84 være en ubrutt kjede av kjøpskontrakter? ..	273
Kapittel 14	Grunnstrukturer i direktekravsreglene	275
14.1	Analysenes formål	275

14.2	Direktekravsreglernes dogmatiske forankring og slektskap med andre regelsett – komparativt tilbakeblikk	275
14.3	Verdien av de franske teoriene om «kontraksgrupper» for norsk rett	285
14.4	Sammenfatning; karakteristiske trekk ved direktekravsreglene ..	289
14.5	Direktekravsreglernes systematiske plassering	290
Kapittel 15 Direktekrav på grunnlag av ulovfestede bakgrunnsregler – et analyseverktøy		
		293
15.1	Hovedformålet; å utvikle et analyseverktøy	293
15.2	Høyesteretts argumentasjonsmønster	294
15.2.1	Problemstillingen og utvalget av dommer	294
15.2.2	Rt. 1976 s. 1117 «Siesta»; i transportrettens grenseland	295
15.2.3	Rt. 1981 s. 445 «Davanger»; eiendomskjøp	298
15.2.4	Rt. 1995 s. 486 «Nordland»; internasjonal veitransport	301
15.2.5	Rt. 1998 s. 656 «Veidekke»; entrepriseforhold	305
15.2.6	Sammenfatning og konklusjon	312
15.3	Direktekrav på ulovfestet grunnlag på lovregulerte områder? ...	312
15.4	Analyseverktøyet	315
15.4.1	Analyseverktøyets rettskildemessige forankring	315
15.4.2	Analyseverktøyets struktur og begrensninger; grunnvilkår og retningslinjer	321
15.4.3	De tre grunnvilkårene	322
15.4.4	Sentrale retningslinjer	323
15.4.4.1	Taler hensynet til konsekvente regler for direktekrav?	323
15.4.4.2	Har C et legitimt behov for direktekrav?	324
15.4.4.3	Bør C ha et misligholdskrav mot B, jf. dobbeltbegrensningsmodellen?	329
15.4.5	Andre retningslinjer	330
15.4.5.1	Oversikt	330
15.4.5.2	Forretningspraksis og kontraktspraksis	331
15.4.5.3	Berikelsessynspunkter og eventuell skyld hos A	331
15.4.5.4	Hensynet til B	332
15.4.5.5	Betydningen av As eventuelle «særlige stilling»	333
15.4.5.6	Retts tekniske, prosessøkonomiske og oppgjørstekniske hensyn	334
15.4.5.7	Hensynet til A	334
15.4.5.8	Betydningen av at subsidiaritet eventuelt kan avbøte betenkeligheter med direktekrav	337

15.4.6	Sammenfatning av analyseverktøyet	337
15.5	Utvalget av typetilfeller	338
15.6	Direkte misligholdskrav	338
15.6.1	Direkte forsinkelseskrav?	338
15.6.1.1	Utgangspunkter for analysen	338
15.6.1.2	Har C behov for direkte forsinkelseskrav?	340
15.6.1.3	Særskilte retstekniske betenkeligheter med direkte forsinkelseskrav?	342
15.6.1.4	Sammenfatning og konklusjon	348
15.6.2	Direkte mangelskrav fra byggherren mot underentreprenøren eller underleverandøren etc.	350
15.6.3	Direkte mangelskrav fra byggherren eller løsekjøperen mot konsulenter	352
15.6.4	Direkte misligholdskrav mellom kontraktsskjedens realdebitorer	354
15.6.4.1	Oversikt	354
15.6.4.2	Direkte mangelskrav fra (hoved)entreprenøren mot underentreprenørens underleverandør eller kontraktshjelper?	356
15.6.4.3	Direkte mangelskrav fra entreprenøren mot konsulenten? Tiltransport	357
15.6.4.4	Direkte misligholdskrav fra underentreprenøren mot hovedentreprenørens underleverandør eller underentreprenør?	358
15.6.4.5	Direktekrav mellom sideentreprenører?	361
15.6.5	Flere direktekravskreditorer – «kumulative» direktekrav?	366
15.6.6	Direkte mangelskrav fra gavemottakeren (C) mot selgeren (A)?	368
15.6.7	Sammenfatning	369
15.7	Direkte sensurkrav som tilhører til direkte misligholdskrav?	370
15.8	Direktekrav på naturaloppfyllelse?	371
15.8.1	Problemstillingene	371
15.8.2	Tingsrettslige substitutter for direktekrav på naturaloppfyllelse?	372
15.8.3	Ulovfestede bakgrunnsregler?	374
15.8.4	Særlige spørsmål	380
15.9	Direkte vederlagskrav?	382
Kapittel 16 Direktekrav i internasjonale		
	kontraktsskjeder?	388
16.1	CISG og direkte misligholdskrav	388

16.1.1	Hjemler CISG direkte misligholdskrav i internasjonale kontraktskjeder?	388
16.1.2	Vil det være i strid med CISG å godta direkte misligholdskrav i internasjonale kjøp? Særlig om Art. 7 og kjl. § 84	390
16.2	Adgangen til å fremme direktekrav i internasjonale kontraktskjeder	393
16.2.1	Problemkomplekset	393
16.2.2	Utgangspunkter	394
16.2.3	Noen typetilfeller	396
16.2.4	Jurisdiksjonsspørsmålet	405
16.2.5	Særlige rettsvalgsspørsmål	414
16.2.6	Alternative tilnærminger?	416
Kapittel 17	Hvordan kan direktekravsreglene fravikes?	423
Del 4	Direktekrav på grunnlag av berikelse, partsdisposisjoner og delikt	427
Kapittel 18	Formålet og opplegget	429
Kapittel 19	«Direkte» berikelseskrav?	430
19.1	Alminnelige bemerkninger om såkalte berikelseskrav	430
19.2	Direkte vederlagskrav fra underentreprenøren (A) mot byggherren (C) på grunnlag av berikelsessynspunkter – eller avtale?	435
Kapittel 20	Direktekrav på grunnlag av partsdisposisjoner	442
20.1	Problemstillingene	442
20.2	Tredjemansavtaler som grunnlag for direktekrav	443
20.2.1	Alminnelige bemerkninger	443
20.2.2	To typetilfeller	446
20.2.2.1	Direkte misligholdskrav fra byggherren mot underentreprenøren?	446
20.2.2.2	Direktekrav mellom sideentreprenører? Sammenligning med amerikansk rett	448
20.2.3	Betydningen av kontraktskjedens regulering	451
20.3	Cesjon som grunnlag for direktekrav	452
20.3.1	Oversikt	452
20.3.2	Direkte misligholdskrav på grunnlag av «stilltiende cesjon»? ..	455

20.3.3	Direkte mangelskrav – hovedlinjer i kontraktspraxis	456
20.3.3.1	Problemstillingene	456
20.3.3.2	Virkeområdet for direktekravsklausulene	456
20.3.3.3	Særskilte vilkår; særlig om subsidiaritet	459
20.3.3.4	Subrogasjonsmodellen eller dobbeltbegrensningsmodellen?	465
20.3.3.5	Innebærer cesjonen at C ikke lenger kan holde seg til B, og at B ikke kan holde seg til A?	467
20.3.3.6	Kan overdragelsen av et mangelskrav omstøtes?	468
20.3.4	Direktekrav på naturaloppfyllelse; overdragelse av underkontrakten	470
20.3.4.1	Utgangspunkter og kontraktspraxis	470
20.3.4.2	Særskilte problemer; særlig om debitorskifte	474
20.3.4.3	Betydningen av Bs konkursbos inntredelsesrett	476
20.4	Er direktekravsreglene fraveket i kontraktspraxis?	484
Kapittel 21 «Direkte» deliktskrav i kontraktskjeder?		489
21.1	Problemstillinger og utgangspunkter	489
21.2	«Direkte misligholdskrav» i form av erstatning på deliktsgrunnlag?	490
21.2.1	Rene formuetaps erstatningsrettslige vern	490
21.2.2	«Direkte misligholdskrav» på grunnlag av det alminnelige skyldansvaret?	496
21.3	Direkte erstatningskrav på grunnlag av såkalt «informasjonsansvar»	504
21.3.1	Skyldansvaret for villedende opplysninger	504
21.3.1.1	Alminnelige bemerkninger om informasjonsansvar	504
21.3.1.2	Klassifikasjonsselskapets ansvar overfor kjøperen av brukt tonnasje	507
21.3.1.3	Den prosjekterendes ansvar overfor entreprenøren	511
21.3.2	Sideblikk til markedsføringsansvaret i kontraktslovgivningen	512
21.3.3	Komparativt tilbakeblikk	517
21.4	«Direkte misligholdskrav» på objektivt grunnlag?	517
21.5	Betydningen av kontraktskjedens regulering; komparativt tilbakeblikk	520
21.5.1	Utgangspunkter	520
21.5.2	Betydningen av kontrakten mellom A og B	521
21.5.3	Betydningen av kontrakten mellom B og C; «skjold» for A?	526

21.6	Konsumeres direktekrav på deliktsgrunnlag av de kontraktsrettslige bakgrunnsreglene om direktekrav (non-cumul)?	528
21.6.1	Alminnelige bemerkninger	528
21.6.2	Noen typetilfeller	534
Del 5	Noen gjennomgående spørsmål; særlig om kontraktsrettslige direkte misligholdskrav ...	539
Kapittel 22	Skjæringspunkter	541
22.1	Oversikt; funksjonell analyse	541
22.2	Direktekravets forfall	542
22.3	Når opphører Bs rett til å gjøre kravet gjeldende mot A?	545
22.4	Når opphører Bs rett til å foreta andre disposisjoner over kravet mot A, til skade for C?	549
22.5	Bs legitimasjon overfor direktekravsdebitor (A)	552
Kapittel 23	Direktekravs rettsvern	556
23.1	Direktekrav på grunnlag av kontraktsrettslige bakgrunnsregler	556
23.2	Direktekrav på grunnlag av cesjon	558
23.2.1	Utgangspunkter	558
23.2.2	Kan en cesjonsrett få rettsvern (kreditorvern)?	558
23.2.3	Rettsvernsakten; særlig om cesjonsretter i standardkontrakter ..	564
23.2.4	Omsetningskollisjoner? Særlig om factoring	568
23.3	Direktekrav på grunnlag av tredjemansavtale	569
Kapittel 24	Direkte misligholdsbeføyelser	573
24.1	Betydningen av at direktekravet er avledet – «tilsvarende krav»	573
24.2	«Gjensidighetsbeføyelser» mellom andre enn medkontrahtenter? Særlig om detensjonsretten som misligholdsbeføyelse	575
24.3	Retting og prisavslag	577
24.4	Hevning	579
24.5	Erstatning og dagmulkt	582
24.5.1	Utgangspunkter	582
24.5.2	Kan forholdsmessige prisavslagskrav suppleres med erstatningskrav?	585
24.5.3	Kravet om påregnelighet	586
24.5.4	Direkte dagmulktkrav?	589

24.6 Tilbehør til direkte misligholdskrav; kan C gjøre gjeldende As sikkerhetsstillelse etc.?	589
Kapittel 25 Innsigelser og motkrav	591
25.1 Oversikt	591
25.2 Innsigelser mot direktekrav	591
25.2.1 Tilbakeholdsrett for direktekravsdebitor?	591
25.2.2 Klausuler om voldgift eller verneting	595
25.3 Motregning i direktekrav	599
25.3.1 Problemstillingen	599
25.3.2 Direktekrav på grunnlag av cesjon	599
25.3.3 Direktekrav på grunnlag av tredjemannsavtale	600
25.3.4 Direktekrav på grunnlag av kontraktsrettslige bakgrunnsregler	601
Kapittel 26 Solidaransvar og regress	610
26.1 Solidaransvar for A og B overfor C?	610
26.2 Det interne forholdet mellom skyldnerne	612
26.2.1 Fordelingen mellom A og B	612
26.2.2 Direktekrav i «regressomgangen»?	615
Kapittel 27 Bortfall av direktekrav	616
27.1 Reklamasjon	616
27.1.1 Lovreglene om direkte mangelskrav	616
27.1.2 Direktekrav på grunnlag av cesjon	621
27.1.3 Direktekrav på ulovfestet grunnlag	622
27.2 Foreldelse	623
Standardkontrakter	629
Litteraturliste	632
Domsregister	646
Stikkordregister	653